

Rosebud #8

Ciudad Mujer Ciudad van Pola Weiss

"Voor alles ben ik teleasta. Video is voor mij als mijn andere stem, mijn andere blik, mijn andere zelf", zo introduceerde Pola Weiss (MX, 1947-1990) zichzelf al vroeg in haar carrière. Weiss produceerde vanaf het midden van de jaren zeventig videokunst en televisieprogramma's waarin ze experimenteerde met dans, performance, muziek en vernieuwende visuele effecten, zoals chroma-key en solarisatie-effecten. Ze was de eerste videokunstpionier van Mexico en raakte met name bekend door haar 'videodanzas', waarin ze performance en dans combineerde en optrad terwijl ze zichzelf, en toeschouwend publiek, filmde. Zoals voor veel vrouwelijke videokunstenaars gold, trok video haar aan vanwege het ontbreken van een geschiedenis van het medium. De camera bood haar de mogelijkheid om buiten bestaande mannelijke (kunst)tradities werken. Het vrouwelijk lichaam en de positie van de vrouw speelde een belangrijke rol in haar werk. Meer dan het bekritisieren van de onderdrukking en objectivering van de vrouw echter, de gangbare missie van feministische vrouwelijke kunstenaars indertijd, was Weiss geïnteresseerd in het tonen van de vrouw die plezier heeft in het kijken én in het bekeken worden. Zo ondermijnde ze de binaire tweedeling tussen (mannelijk) subject en (vrouwelijk) object, performer en toeschouwer, en introduceerde een *female gaze*. Of zoals kunstenaar Monica Mayer indertijd opmerkte na het zien van *Ciudad Mujer Ciudad*: "Ik was verrast dat de hoofrolspeelster een echte (niet geïdealiseerde) vrouw was (...). Het was een vrouw gezien door een vrouw".

In *Ciudad Mujer Ciudad* (Stad, Vrouw, Stad; 1978) trekt Weiss een parallel tussen de uitgebuite, vervuilde, droge, rusteloze stad en het vruchtbare, naakte, vrouwenlichaam. Dit overigens zonder zichzelf direct als een pleitbezorger te zien van het ecofeminisme. In een experimentele, gelaagde en psychedelische stijl zien we het beeld van de verleidelijk dansende actrice Vivienne Blackmore over het stedelijke landschap van Mexico-Stad gelegd. Onder meer de Alameda, Zócalo en het Paleis van schone kunsten verschijnen in beeld, samen met drukke straten en gehaaste drommen mensen. De shots worden afgewisseld met fragmenten van rurale gebieden, getoond met geluiden van klaterend water, vogels en lachende kinderen. Haar zacht natuurlijke lichaam sterk afstekend tegen de Mexicaanse straten, het harde beton en de schreeuwende, iriserende kleuren die Weiss gebruikte. Een vrouw vertelt op de achtergrond, "er is geen water", "water, je stroomt niet", "zoveel auto's", "ik krijg geen adem" en "ik wil leven!" Door haar steeds (seksueel) vrijer wordende bewegingen lijkt ze te willen ontsnappen aan de inbreuk van het stedelijke leven op lichaam en natuur. Om zich tot slot, na een moment van catharsis, toch gekruisigd als martelares op te werpen. Haar tranen brengen wellicht het helende vocht dat de stad ontbeert.

Weiss studeerde communicatiewetenschappen aan Nationale Autonome Universiteit van Mexico (UNAM). Ze studeerde af met een thesis over videokunst. In 1977 leerde ze Shigeko Kubota en Nam June Paik kennen in New York. Met name met Kubota, 'the mother of video art' met wie ze nauw bevriend raakte, deelde ze een feminiserende benadering van haar kunstpraktijk. Een jaar later richtte ze haar eigen televisieproductie bedrijf op; artTV. In 1979 presenteerde ze negen werken in Centre Pompidou, waarna de interesse in haar werk in Europa groeide. Ze werd uitgenodigd voor de biënnale van Venetië in 1979 en 1984. In het begin van de jaren 80 gaf Weiss tevens les aan de Akademie voor Beeldende Kunst, Sint Joost in Breda en de Akademie voor Beeldende Kunst AKI in Enschede. Daarnaast werkte ze gedurende enige tijd voor de VPRO. Het wordt gezegd dat ze, hoewel het nooit is bewezen, in 1990 zelfmoord zou hebben gepleegd voor de camera. Na haar vroegtijdige dood raakte haar werk in de vergetelheid. De reizende tentoonstelling *Radical Women* (Hammer Museum, Brooklyn Museum en Pinacoteca de São Paulo in 2017-2018) bracht haar terug enkele jaren geleden terug onder de aandacht.

Deze presentatie markeert het begin van een samenwerking tussen LIMA platform voor mediakunst en ROZENSTRAAT.

ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE
ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE
ROZENSTRAAT — A ROSE IS A ROSE IS A ROSE